

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.126/2019/5.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2020. április 15.

Az ügy tárgya: hivatalos személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek):

Első fok: Győri Járásbíróság, B.536/2017/25., ítélet, tárgyalás,
2018. szeptember 11.

Másodfok: Győri Törvényszék, 4.Bf.296/2018/13., ítélet, nyilvános ülés,
2019. április 25.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a hivatalos személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Győri Járásbíróság B.536/2017/25. számú, illetőleg a Győri Törvényszék 4.Bf.296/2018/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Győri Járásbíróság a 2018. szeptember 11. napján kihirdetett B.536/2017/25. számú ítéletével a terheltet hivatalos személy elleni erőszak büntette [Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont] és becsületsértés vétsége [Btk. 227. § (1) bekezdés a) pont] miatt halmazati büntetésül mint többszörös és különös visszaesőt 1 év 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Győri Járásbíróság B.1087/2010/32. számú ítéletével kiszabott 1 év börtönbüntetés végrehajtását.

- [2] A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. április 25. napján meghozott 4.Bf.296/2018/13. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, megállapította, hogy a terhelt erőszakos többszörös visszaeső, a szabadságvesztés büntetést 2 év 10 hónapra, a közügyektől eltiltás tartamát 3 évre felemelte azzal, hogy a szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani és a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Mellőzte a Győri Járásbíróság B.1087/2010/32. számú ítéletével kiszabott börtönbüntetés végrehajtásának elrendelésére vonatkozó rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt sérelmezve, hogy helytelen következtetéssel ítélték el hivatalos személy elleni erőszak büntetében, a bíróság figyelmen kívül hagyta a védekezését, indokát nem adta, így az indokolási kötelezettségét is megsértette. Emellett a járásbíróság túlterjeszkedett a vádon, amikor az eredeti vád szerinti személy elleni erőszakos cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétsége helyett hivatalos személy elleni erőszak büntetében ítélte el. Kifogásolta továbbá, hogy a minősítés megváltoztatása miatti tárgyalás elnapolására irányuló indítványnak a bíróság nem adott helyt, nem biztosított felkészülési időt a védelem számára.
- [4] A becsületsértés vétsége tekintetében sérelmezte, hogy nem vizsgálták az állításai valóságtartalmát, ugyanis amennyiben azok igaznak bizonyulnak, nem lett volna felróható neki a bűncselekmény.
- [5] Kifejtette, hogy a Győri Járásbíróságot és a Győri Törvényszéket egy másik büntetőeljárásból a Győri Ítéltábla az ügyésszel való peres viszony okán elfogultság miatt kizárta, így a jelen ügyben vele szemben eljáró bíróságok nem voltak elfogulatlanok. Sérelmezte továbbá, hogy amennyiben megkapta volna a törvényben előírt felkészülési időt a védelem, akkor az élettársa nem tagadta volna meg a vallomástételt.
- [6] Mindezek alapján az ítéletek hatályon kívül helyezését, a Győri Törvényszék kizárását és az új eljárás lefolytatására más törvényszék kijelölését indítványozta.
- [7] A Legfőbb Ügyészség BF.1178/2019/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy törvényben kizárt a tényállás megalapozottságát, a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, valamint a becsületsértő állítások valósága bizonyításának elmaradását támadó, illetve kifogásoló részei az indítványnak. Ugyancsak kizárt a felülvizsgálat a hatályos büntetőeljárás törvény szerint az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozás kapcsán.
- [8] A felülvizsgálati indítványnak a bíróságok elfogultságára, tartalmilag kizárt bíró eljárására hivatkozása olyan abszolút eljárási szabálysértés, amely felülvizsgálati ok. A terhelt azonban az elsőfokú eljárásban már azonos tartalommal kizárási indítványt jelentett be, amely teljesítését a járásbíróság megtagadta, ezért mindez felülvizsgálatot nem alapoz meg.
- [9] Az ügyész végindítványában a vádat megváltoztatta, de nem terjesztette ki, azaz a minősítés részbeni változásán túl a vád érdemi része nem változott, azon a bíróság nem terjeszkedett túl. A tárgyalás elnapolására irányuló indítvány ezen okból nem érkezett, de elutasítása sem alapos volt meg eljárási szabálysértést.
- [10] Az ügyész a bűncselekmény minősítésével, az első- és másodfokú bíróság jogi indokolásával egyetértett. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

- [11] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.
- [12] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

- [13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.
- [14] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján pedig a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [15] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [16] Ezzel szemben a terhelt vitatta a tényállás megállapításait, a bizonyítékértékelést, a védekezésének az elvetését. Ekként a felülvizsgálatban irányadó jogerős tényállás megalapozottságát támadta, eltérő tényállás megállapítását célozva. Felülvizsgálati eljárásban erre nincs lehetőség, az indítvány e részében törvényben kizárt.
- [17] A terhelt a védekezésének elvetése kapcsán hivatkozott az indokolási kötelezettség megsértésére is.
- [18] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Az indokolási kötelezettség megsértése azonban ezen eljárási szabálysértések között nem szerepel, az indokolási kötelezettség megsértése a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja szerinti (relatív) eljárási szabálysértés. Következésképpen az indokolási kötelezettség megsértésére történő hivatkozás vonatkozásában a felülvizsgálat szintén törvényben kizárt.
- [19] A terhelt sérelmezte, hogy az eljárás során nem folytattak le valóságbizonyítást a becsületsértésre vonatkozóan.
- [20] Becsületsértés vétségét a Btk. 227. § (1) bekezdés a) pontja szerint az követi el, aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízgatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ vagy egyéb ilyen cselekményt követ el.
- [21] A Btk. 229. §-a szabályozza a valóság bizonyítását, az (1) bekezdés szerint a 226-228. §-ban meghatározott bűncselekmény miatt nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul, azonban a (2) bekezdés alapján valóság bizonyításának kizárólag tény állítása, híresztelése, illetve az arra közvetlenül utaló kifejezés használata esetén - egyéb feltételek mellett - van helye. Ekként valóságbizonyítás tárgya csak tényközlés lehet, következésképpen, ha a becsületsértés kizárólag becsületsértő kifejezés használatával valósul meg, kizárt a valóság bizonyítása.
- [22] A jogerős tényállás szerint a terhelt a polgármesterrel szemben a hivatalban, munkaidőben, munkamegbeszélés közben használta a „szopd le a rendőröket, te bűdös köcsög!", „mocskos geci!", „kapd be a faszomat!", „kurva anyád!" kifejezéseket.
- [23] Nem kétséges, hogy a tényállásban szereplő kifejezések a becsület csorbítására alkalmasak, azok az emberi méltóságot sértik.
- [24] Nyilvánvalóan fogalmilag kizárt ez esetben a valóságbizonyítás.
- [25] Kétségtelen az is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága sem oltalmazza azokat a közléseket, amelyek célja önmagában a másik bántása, megalázása vagy a közügyekkel össze nem függő öncélú támadása, megsértése.
- [26] Ekként nem illeti védelem az olyan kifejezéseket, amelyekben megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet. Nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó vagy sértő kifejezéseket.
- [27] A terhelt kijelentései véleménynyilvánításnak, értékítéletnek nem minősíthetők, azok kifejezetten

gyalázkodó, lealacsonyító, megszegényítő, az emberi méltóságot, az emberi mivolt lényegét durván sértők voltak.

- [28] Ekként az eljáró bíróságok - figyelembe véve a véleménynyilvánítás szabadságát, az ehhez kapcsolódó alkotmányos követelményt is - törvényesen minősítették a terhelt cselekményét becsületsértés vétségének.
- [29] A felülvizsgálati indítvány szerint a bíróság a hivatalos személy elleni erőszak büntette kapcsán túlterjeszkedett a vádon.
- [30] A vádelv alapján a bíróságnak a vádról döntenie kell, a vádon túl nem terjeszkedhet [Be. 6. § (2) bekezdés].
- [31] Jelen ügyben azonban erről nincs szó.
- [32] Az ügyész a közvádló, a vád monopóliuma az Alaptörvényből fakad. Az ügyész a vádat legkésőbb az ügydöntő határozat meghozataláig módosíthatja, így megváltoztathatja vagy kiterjesztheti.
- [33] A Be. 538. § (5) bekezdése értelmében a vád megváltoztatása esetén a bíróság a tárgyalást elnapolhatja, ha azt az ügyész vagy - a védelem előkészítése érdekében - a vádlott, illetve a védő indítványozza. A (6) bekezdés alapján a vád kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást legalább nyolc napra a vádlott és a védő együttes indítványára elnapolja vagy hivatalból elnapolhatja.
- [34] Jelen esetben az ügyész a végindítványban a vádat nem kiterjesztette, hanem megváltoztatta, a minősítés részbeni változásán túl pedig a vád érdemi része nem változott. A bíróság a vádon nem terjeszkedett túl, a vád minősítése pedig nem köti a bíróságot. A tárgyalás elnapolása a minősítés megváltoztatása esetén lehetőség, ha azt a jogosultak indítványozzák, azonban ilyen indítvány - szemben a terhelt hivatkozásával - nem volt. E tekintetben az előterjesztett indítvány elutasítása sem alapo meg eljárási szabálysértést.
- [35] A Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz, elköveti a hivatalos személy elleni erőszak büntettét.
- [36] A polgármester - miként azt a bíróság megállapította - hivatalos személy. Az irányadó tényállás szerint a terhelt a polgármesteri hivatalba hivatali időben ment be, amikor a polgármester az irodában munkamegbeszélést folytatott a gondnokkal, mely hivatali tevékenységét megszakítva, egyrészt az előbbiekre szerinti gyalázkodó, trágár kifejezésekkel illette a polgármestert, másrészt pedig megfenyegette akként hogy „elege van abból, hogy a polgármester állandóan feljeleníti, illetőleg elmondta, hogy ha nem így, ha nem tudja a polgármester, hogyan kell viselkedni, akkor majd meggy másképp, tudja nagyon jól a polgármester, hogy ez hogy meggy", továbbá azt is mondta, hogy „ha kell, leülöm a te életedet is!". Ezt követően a polgármester felszólította, hogy ismétlje meg, amit mondott, mire a terhelt ezt megismételte. A polgármester azon kijelentésére, hogy akkor őt a terhelt életveszélyesen megfenyegette, a terhelt úgy válaszolt, hogy nem erről van szó, ő úgy értette, hogy ha kell, annyi időt ül börtönben, ahány éves most a polgármester.
- [37] A büntetőjog egyik legalapvetőbb rendelkezése, hogy az erőszakot féken tartsa. Ebbe értelemszerűen beletartozik az erőszakkal fenyegetéssel szembeni fellépés is.
- [38] A Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja szerint a fenyegetés eltérő rendelkezés hiányában súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. Az adott fenyegetés értékelése mindig az ügy konkrét körülményeire, a fenyegető tartalomra, s annak a sértettet érintő hatására kiterjedő vizsgálat alapján lehetséges. A fenyegetés szempontjából annak van jelentősége, hogy a terhelt fenyegetett-e, nem pedig annak, hogy a fenyegetést a terhelt komolyan gondolta-e. A terhelt agresszív fellépése, az erőszakra (is) utaló fenyegetései, ismerte a terhelt előéletét, kétségkívül alkalmas volt arra, hogy a sértettben komoly félelmet keltsen.
- [39] A fenyegetés a sértett akaratára ráhatás, így a fenyegetés komolysága annak alapján ítélt meg, hogy a sértettben félelmet váltott-e ki. A komoly félelemkeltés, azaz a fenyegetés komolysága azonban akkor is megállapítható, ha az látszólag nem volt eredményes, ha a sértett azzal szemben fellép. A fenyegetés megállapíthatósága nem alanyi függő. A rendőri segítség igénybevétele, a

feljelentés pedig egyértelműen jelezték, hogy a fenyegetést a sértett komolyan vette.

- [40] Ekként az eljáró bíróságok helyes indokolással, törvényesen minősítették a terhelt ezen cselekményét hivatalos személy elleni erőszak büntetéként.
- [41] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel (abszolút eljárási szabálysértés) hozta meg.
- [42] A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja szerint abszolút eljárási szabálysértés, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.
- [43] A 25/2003. (X. 4.) AB határozatban írtak alapján, a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja, a hatályos Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultságra - miszerint bíróként nem járhat el, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható - alapított felülvizsgálati indítvány is elbírálendő, ellenben az ilyen elfogultsági kifogás kizárólag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételtén jelentik be. A terhelt felülvizsgálati indítványában azonban új körülményre e körben nem hivatkozott, az elsőfokú eljárásban már azonos tartalommal elfogultságon alapuló kizárási indítványt előterjesztett, amelyet a bíróság elbírált és a kizárást megtagadta. A terhelt más ügyre történő hivatkozása, melyben kizárássra sor került, az alapeljárásban szintén ismert volt. Ekként a terhelt elfogultsági kifogása felülvizsgálati okot nem alapol meg.
- [44] A fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan más eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

IV.

- [45] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [46] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtén előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtén előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2020. április 15.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző